

ಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರದೋ ಬೆನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ಉದ್ದ ಕೂದಲು ಬೆನ್ನಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಇಳಿದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ. ಅರೆ ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು ಇವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಅದು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ.. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ! ತನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಹಾಗೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನೋಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಬ್ ಕಟ್ ಹೋಗಿ ಉದ್ದ ಕೂದಲು, ಯಾವತ್ತೂ ಹೂವು ಮುಡಿಯದವರು.. ಈಗ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಈ ತರ ವಿಪರೀತ ಯಾಕೆ? ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದ ಕೆಲಸದವಳ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. 'ಅರೆ ಹಿತ ಏನಿದು? ಸರ್‌ಪ್ರೈಸ್!.. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಆಯಿತು ನೋಡಿ!' ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸಂತೋಷ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ಬಂದು ಎರಡು ದಿನ ಆಯಿತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಬಂದೆ, ಹೇಗಿದ್ದೀರ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ?' ಆತ್ಮೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು ಹಿತ. 'ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲೇ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸ ದವಳೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇದ್ದಾಳೆ, ಈ ತೋಟದೊಳಗೆ ಏನೋ ನೆಮ್ಮದಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ' ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕಡೆ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು. 'ಮದುವೆ ಯಾದ ಮೇಲೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲವು ಕೂಡ ಊರಿಗೆ ಬರಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣ ಹಿಡಿಸಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಬದಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು' ಅಮ್ಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ನೆನಪಾಯಿತು.

'ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಅಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಿ, ಹೋಗು ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಗಂಟೆ ಒಂದಾಯಿತು, ಊಟಕ್ಕೆ ರೆಡಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾತ್‌ರೂಮ್ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಹೂದೋಟ ಅವಳ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಸುಂದರ ಹಸಿರು ಲಾನ್‌ನ ನಡುವೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವು ಗಿಡದ ತುಂಬ ಅರಳಿ ನಿಂತಿದ್ದು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮಂಗಳೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡದ ಸಾಲು. ಗಿಡದ ತುಂಬ ನಿನ್ನೆ ಕೊಯ್ಯದೇ ಬಿಟ್ಟ ಹೂವು ಅರಳಿ ಅದರ ಪರಿಮಳ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿತದ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಇವೆಲ್ಲ ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸದವಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾಡಿರುವುದು. ನನಗೆ ಸಣ್ಣವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು ಕಂಡರೆ ಇಷ್ಟ. ನಾನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿಯದ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ' - ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು.

'ಅಷ್ಟು ಉದ್ದದ ಕೂದಲು ಕಟ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಳಲ್ಲಾ, ಮುತ್ತೈದೆ... ಹೂವು ಕೂಡ ಮುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ' ಅಮ್ಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಾಯಿತು..

'ಮತ್ತೇನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಹಿತ? ಬಾ ಊಟ ಮಾಡಿ ರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೀಯಂತೆ' ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅವಳನ್ನು ಒಳ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದರು. ಊಟ ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅವರ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟ ಕಾರಂತ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಬೈರಪ್ಪ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಯಿತು, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರ ಮೈಸೂರು ಮನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಬರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆ

ಗಳೇ. ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಎಲ್ಲ ತದ್ದಿರುದ್ದ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ತಲೆಕೆಟ್ಟರೆ ಬಹುದೇ? ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಳಿಗೂ ಹಾಗನ್ನಿಸಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವೈಪರೀತ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸರಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಕೆಲವು ಹುಚ್ಚು ಯಾವಾಗಾದರೊಮ್ಮೆ ಕೆರಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ ನೆನಪಾಯಿತು. 'ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿ. ಹಿಂದೇನೂ ನಾನು ತುಂಬಾ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ' ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕಡೆ ಅವಳು ಅಚ್ಚರಿಯ ನೋಟ ಬೀರಿದಳು. 'ಬಾರೆ, ಹೊರಗಡೆ ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಾತನಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಬಹುದು' ಎಂದವರೆ ಹಿತಳನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಲಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚಿನ ಕಡೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಹಿತಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನು ನೋಡಿದ ಮೈಸೂರಿನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಸಾವಿನಿಂದ ಶಾಕ್ ಆಗಿ ತಲೆಕೆಡಲು ಅವರದೇನೂ ಸಾಯುವಾಗ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸೇನಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ವೀಕ್ ಮೈಂಡೆಡ್ ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಏನು ಕಾರಣ? ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಎಂದು ಜನ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಇವರ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೇ ಇರಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯಾಕೆ ಬದಲಾದರು? ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲೇ ಕೇಳಿ ಬಿಡುವ ಅಂದುಕೊಂಡು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಮಾತಿಗೆಳೆದಿದ್ದಳು.

'ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೀವು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಲಾ?' ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ ನುಡಿದ ಹಿತಳನ್ನು ಕಂಡು 'ಅರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಫಾರ್ಮಾಲಿಟಿಸ್ ಯಾಕೆ? ಏನು ಹೇಳು' ಎಂದರು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ.

'ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ರಂಜು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೇ ಬೇರೆ. ಇದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಯಾಕೆ?' ಅನುಮಾನ ದಿಂದಲೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಳು. ಇವಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿ ದರು. ಹಿತಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಂದೇಹ ಯಾಕೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯ ಕೂಡಾ ಆವರಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಗಾಬರಿ ಮುಖ ನೋಡಿದವರೆ ನಗು ತಡೆದುಕೊಂಡು 'ಯಾಕೆ ಹಿತ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆ, ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಅಂತ ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೇನೇ ನೀನೂ ಕೂಡ ಆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ?' ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ದೃನಿಯಲ್ಲಿನ ನೋವಿನಳೆಯನ್ನು ಅವಳು ಗುರುತಿಸದೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಊರಿನವರು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

'ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಈ ವಿಷಯ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿತ್ತು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ನೋಡಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಬಂದೆ' ಅವಳು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು.

'ಹಿತಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಅಷ್ಟು ಕ್ಲೋಸ್ ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇವರೆ ಇನ್ನು ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿ' ಎಂದವರೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅವಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

'ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ಹಸಿರು ಪ್ರಕೃತಿ, ಹಳ್ಳಿ, ನೀರು, ತೋರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲೇ ಸ್ವರ್ಗ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇವುಗಳ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಮದುವೆಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತದ್ದಿರುದ್ದ. ಅವರದು ಆಧುನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥಹೀನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಅಟ್ಟಾಚ್ಚೆಂಟ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲೂ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಆ ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯ ಲುಕ್ ಅವರಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ಬದಲಾವಣೆ. ನಾನು ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸರ ಹಾಕುವುದು, ಹೂವು ಮುಡಿಯುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಏರುಪೇರು ಆಗದೇ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಗಂಡನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗು ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಿವಿಮಾತು ನನ್ನನ್ನು ಗಂಡನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಬಂದವು. ನಾನು ನನ್ನದಲ್ಲದ ರೀತಿ ಬದುಕ ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮುಖವಾಡದ ಜೀವನ ನಡೆಸತೊಡಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರಣ ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ

ವಿಷಯಾಸ

ನಿತ್ಯ ಹಸಿರ ದಮನಿಸಿ ಮಾಡುವರು ಭೂತಾಯಿಯ ವಿಧವೆ...
 ನಂತರ ಮಳೆ ಬರಲು ಕಪ್ಪೆಗೆ ಕತ್ತೆಗೆ ಮದುವೆ..

★ ಭಾಸ್ಕರ ಕೆ.

